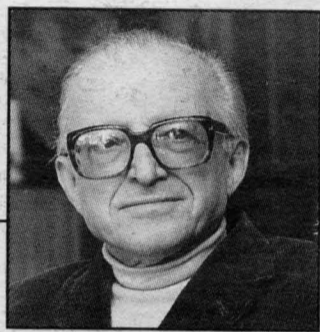

EL DAVANTAL DE PERE CALDERS

Tot tirant la planeta

Pere Calders

És qüestió de meravellar-se, d'obrir uns ulls com unes taronges i de no entendre gairebé res. Què ens passa? Sembla que ens hagi maleït una bruixa i ens tingui sota la capa d'influències negatives.

Fa cosa de mig any (potser encara una mica menys) ens les prometíem molt felices. Sis mesos passen volant i ara, de cop i volta, s'ensorra tota la bastida. Fa poc, el president Pujol, en el debat de política general, va afirmar que ens trobem en un context de crisi "política, econòmica, social i moral" a tot Europa. I va quedar curt —per prudència— perquè no va afegir que la crisi és mundial, abasta cinc continents perquè no en tenim més. La misteriosa pèrdua d'una sonda espacial americana permet de sospitar que la crisi també podria ésser galàctica, de manera que ens fan sentir collats per totes bandes.

El president també va dir que s'ha acabat el seny que frena l'autonomia, i això és gros, perquè del nostre seny i de les seves múltiples facetes en teníem un mal dissimulat orgull. De tant en tant ens en rèiem, en fèiem una crítica mordaç, però hi destinàvem aquella soterrada tendresa que se sol dedicar als fills poc dotats, els que necessiten més la comprensió dels pares.

Així, fent història a grans gambades, es podria dir que tot va començar amb l'enderroc del Mur de Berlín. Era el símbol d'un enemic més estimat del que ens pensàvem i el món es va trobar que desapareixia de sobtada. Ens vam sentir orfes d'una por que ens feia molta companyia i amb la qual es comptava per anar tirant i distreure'ns d'altres cabòries entestades a complicar-nos la vida. Els economistes parlaven, una mica com si es tractés d'un escrúpul de ric, d'una imminent crisi econòmica. Ens deien que ens havíem de preparar per combatre-la produint més, consumint menys i exercint la virtut de l'estalvi. Quedava nebulós això de produir més i consumir menys, perquè no ens van explicar què en fariem dels sobrants que n'haurien de resultar. Pel que fa a l'estalvi, mentre existissin

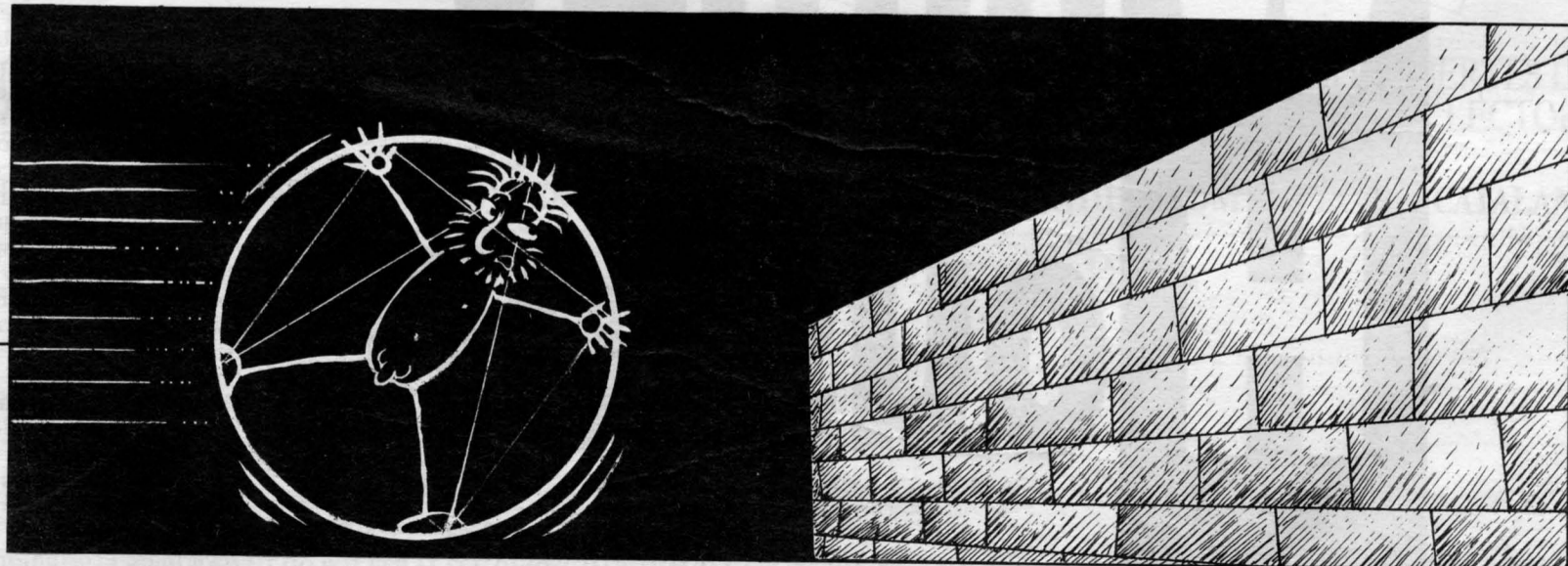
facilitats de pagament que ens enfonsaven, ensonyats, en unes dificultats de complir, procuràvem que el problema no ens tragués hores de son. Però ja se sap: era la societat de consum, la del benestar, la que ens pintava somnis desitjables a les parets de cada casa.

El capgirell va tenir lloc avui per demà. Fa cosa de no res que ens van fer adonar del drama de l'atur en una progressió imparable. Sobraven braços i faltaven llocs de treball. Les solucions que ens proposen són desesperades: reduir la jornada laboral a quatre dies per setmana i retallar els salaris. Però es veu que amb això no n'hi haurà prou. El ministre d'Economia alemany, Gunther Rexrodt, ha proposat

un període anual de vacances de tres mesos, amb la corresponent disminució —això sí— de les pagues. Com que en línies generals s'ha demostrat que la gent quan no té res més a fer, fa l'ase, és de témer un augment notable de les complicacions domèstiques i de via pública.

Però passen, a més, tot de coses que prefiguren un futur de cara fosca. La Unió Soviètica, que quan encara existia amb aquest nom s'havia compromès cavallerescament a no ésser mai la primera a utilitzar bombes atòmiques, ara que s'ha transformat en la CEI se'n desdiu i avisa que utilitzarà armes nuclears si es veu amenaçada. Amenaçada per qui? Recentment va demanar l'ingrés a l'OTAN, un organisme creat, precisament, com a una aliança contra la Rússia d'abans i els seus aliats. Si la sol·licitud d'adhesió de la CEI arriba a bon terme, americans i russos s'hauran d'espavilar a trobar un poderós enemic comú.

Amb tot això, des del dia 1 de novembre actual ha entrat en vigor el Tractat de Maastricht, amb un aire de marriment que fa pena. Les il·lusions que s'hi havien posat han estat víctimes d'una estranya evaporació. Fent ploure sobre mullat, uns savis d'aquells que no s'estan mai quiets han fet públic que serà possible d'allargar la vida humana fins a dos mil anys o més. És una sàdica amenaça?

ESPINOSA